

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

3 Vtrum extasis sit eius effectus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

amante constituitur, ex affectu perfecte habendi & econuerfo. Egre dicitur enim amans ad ipsum tali affectu. amans quoque amicitia amore amat amicum ut se ipsum. In hoc autem includuntur duo, primo, quod amans transit in personam amici: secundo quod amicus transit in personam amantis. Ex hoc enim quod amat amicum propter ipsum amicum, uult etiam seipsum praebere quomodo potest: ac per hoc ipse transit in amicum uoluntate, affectu, ac passione: ita ut bene, uel male afficiatur, sentiatque amico sentiente. Ex hoc uero, quod amat amicum ut seipsum, ponitur amicus ut ipse: & sic amicus transit in personam amantis. & hoc pertinet ad complacentiam. Complacentem ut ipsemet, & sic in utroque amore egressus affectus in amatum constituit in eo. Ingressus autem amat per complacentiam in amantem, ut ipse in amicitia, uel aliquid sui concupiscit, constituit econuerfo amatum in amante.

lib. 9. Ethic. ca. 3. a med. & lib. 2. Rhet. 10. ca. 4. to. 5. & 6.

dicitur intimus, & dicitur uiscera charitatis. Econuerfo autem amans est in amato, aliter quidem per amorem concupiscentia, aliter per amorem amicitia. Amor namque concupiscentia non requiescit in quacunque extrinseca, aut superficiali ademptione, uel fruitione amati, sed quaerit amatum perfecte habere, quasi ad intima illius perueniens. In amore uero amicitia, amans est in amato, in quantum reputat bona, uel mala amici, sicut sua, & uoluntatem amici sicut suam, ut quasi ipse in suo amico uideat bona, uel mala pati, & affici. & propter hoc, proprium est amicorum eadem uelle, & in eodem tristari & gaudere secundum Philosophum in 9. Eth. & in 2. Rhet. ut sic in quantum quae sunt amici, estimat sua, amans uideatur esse in amato, quasi idem factus amato: in quantum autem econuerfo, uult & agit propter amicum, sicut propter seipsum, quasi reputans amicum idem sibi: sic amatum est in amante. Potest autem & tertio modo mutua inhaesio intelligi in amore amicitia, secundum uiam redamationis, in quantum mutuo se amant amici & sibi inuicem bona uolunt, & operantur.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod amatum continetur in amante, in quantum est impressum in affectu eius per quandam complacentiam; econuerfo uero, amans continetur in amato, in quantum amans sequitur aliquo modo illud, quod est intimum amati. nihil enim prohibet diuerso modo esse aliquid continentis, & contentum: sicut genus continetur in specie, & econuerfo.

AD SECVNDVM dicendum, quod rationis apprehensio praecedit affectum amoris: & ideo sicut ratio diligitur, ita affectus amoris subintrat in amatum, ut ex dictis patet.

AD TERTIVM dicendum, quod illa ratio procedit de tertio modo mutuae inhaesiois, qui non inuenitur in quolibet amore.

ARTICVLVS III.

Utrum ecstasis sit effectus amoris.

AD TERTIVM sic proceditur. Vbi quod ecstasis non est effectus amoris. Ecstasis enim quandam alienationem importare uidetur, sed amor non facit alienationem: sunt enim amantes interdum sui compotes, ergo amor non facit ecstasim.

¶ 1. Praet. Amans desiderat amatum sibi uniri. magis ergo amatum trahit ad se, quam etiam pergat in amatum extra se extensum.

¶ 2. Praet. Amor unit amatum amanti, sicut dictum est. Si ergo amans extra se tendit, ut in amatum pergat, sequitur quod semper plus diligit amatum, quam seipsum: quod patet esse falsum. non ergo ecstasis est effectus amoris.

SED CONTRA est, quod Dion. dicit 4. c. de diuino. quod diuinus amor ecstasim facit, & quod ipse Deus propter amorem est ecstasim passus. Cum ergo quilibet

2. a. q. 17. ar. 1. & 3. di. 27. q. 1. art. 1. ad 4. & ver. 10. q. 1. ar. 2. ad 9. & con. 1.

Art. 1. & 2.

ca. 4. in part. declinatio ad finem.

A amor sit quaedam similitudo participata diuini amoris, ut ibidem dicitur, ubi dicitur quod quilibet amor causet ecstasim.

RESPON. Dicendum, quod ecstasim pati aliquis dicitur, cum extra se ponitur, quod quidem contingit, & in uim apprehensiuam, & secundum uim appetitiuam. Secundum quidem uim apprehensiuam aliquis dicitur extra se poni, quoniam ponitur extra cognitionem sibi propriam, uel quia ad superiorem sublimatur, sicut homo eleuatur ad comprehendenda aliqua, quae sunt supra sensum & rationem, dicitur ecstasim pati, in quantum ponitur extra naturalem apprehensionem rationis & sensus: uel quia ad inferiora deprimitur, puta, cum aliquis in furiam, uel amentiam cadit, dicitur ecstasim passus. Secundum appetitiuam uero partem dicitur aliquis ecstasim pati, quoniam appetitus alicuius in alterum fertur, exiens quodammodo extra seipsum, primam quidem ecstasim facit amor dispositiue, in quantum facit meditari de amato, ut dictum est: intensa autem meditationi unius abstrahit ab aliis. Sed secundum ecstasim facit amor directe, simpliciter quidem amor amicitiae, amor autem concupiscentiae non simpliciter, sed secundum quid. Nam in amore concupiscentiae quodammodo fertur amans extra seipsum, in quantum non contentus gaudere de bono quod habet, quaerit frui aliquo extra se, sed quia illud extrinsecum bonum quaerit sibi habere, non exit simpliciter extra se, sed talis affectio in fine infra ipsam concludit. Sed in amore amicitiae affectus alicuius simpliciter exit extra se, quia uult amico bonum, & operatur bonum, quasi gerens curam & prouidentiam ipsius propter ipsum amicum.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod illa ratio procedit de prima ecstasi.

AD II. dicendum, quod illa ratio procedit de amore concupiscentiae, quod non facit simpliciter ecstasim, ut dictum est.

AD TERTIVM dicendum, quod ille qui amat, intantum extra se exit, in quantum uult bona amici, & operatur, non tamen uult bona amici magis quam sua. unde non sequitur quod alterum plusquam se diligit.

ARTICVLVS IIII.

Utrum zelus sit effectus amoris.

AD QVARTVM sic proceditur. Videtur, quod zelus non sit effectus amoris. Zelus enim est contentio principium. Unde dicitur v. ad Cor. 3. Cum sit inter uos zelus & contentio &c. sed contentio repugnat amori, ergo zelus non est effectus amoris.

¶ 1. Praet. Obiectum amoris est bonum, quod est communicatiuum sui: sed zelus repugnat communicationi. ad zelum enim pertinere uidetur, quod quis non patitur consortium in amato: sicut uiri dicuntur zelare uxores, quas nolunt habere communes cum ceteris. ergo zelus non est effectus amoris.

¶ 2. Praet. zelus non est sine odio, sicut nec sine amore. dicitur enim in Ps. 72. Zelauit super iniquos. non ergo debet dici magis effectus amoris, quam odij.

SED CONTRA est, quod Dion. dicit 4. c. De diuino. quod Deus appellatur zelotes, propter multum amorem quem habet ad existentia.

RESPON. Dicendum, quod zelus quocumque modo sumatur, ex intentione amoris puenit. Manifestum est

¶ Super quest. vigesima octaua. articulum quartum.

Articulo tertio omisso, in quarto scito, quod cum zelus sumatur dupliciter. scilicet causaliter pro feruenti dilectione, & formaliter pro tristitia deficiendi sibi, uel amicitiae, ut in 2. Rhetorice c. 18. & inferius pluries patet, hic sumit proprie. Ad huiusmodi namque tristitiam spectat & zelus concupiscentiae, & amicitiae. ille enim tristatur de defectu singularitatis, uel excellentiae, uel quietis fructuosis: iste de defectu alicuius boni amico. Et utriusque tristitia ex amore oppositi boni procedit, & contra ingentes huiusmodi mala sollicitat.

cod. c. 4. de diu. nomi.

art. praeced.

In corp. art.

Mal. q. 10. ar. 1. ad 11.

ca. 4. in parte. i. paulo ante finem.